

Anonymizované znenie

Preklad

C-546/22 – 1

Vec C-546/22

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

16. august 2022

Vnútroštátny súd:

Oberster Gerichtshof

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

29. jún 2022

Žalobca:

GF

Žalovaná:

Schauinsland-Reisen GmbH

[*omissis*]

Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko) ako súd príslušný rozhodovať o opravnom prostriedku „Revision“ [*omissis*] v právnej veci žalobcu GF [*omissis*] proti žalovanej Schauinsland-Reisen GmbH, D-47051 Duisburg, [*omissis*] o zaplatenie 21 821,82 eura [*omissis*] v konaní o opravnom prostriedku „Revision“ žalobcu proti rozsudku Oberlandesgericht Graz (Vyšší krajský súd Graz, Rakúsko) ako odvolacieho súdu z 27. januára 2022, [*omissis*] ktorým tento súd potvrdil rozsudok Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz (Krajský súd pre občianskoprávne veci Graz, Rakúsko) z 13. júla 2021 [*omissis*], vydal toto

u z n e s e n i e:

A. Súd podľa článku 267 ZFEÚ predkladá Súdnemu dvoru Európskej únie nasledujúce prejudiciálne otázky:

1. Má sa článok 12 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS (smernica o balíkoch cestovných služieb) vykladať v tom zmysle, že organizátor zájazdu sa na neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti, ktoré mu zabraňujú plniť zmluvu, môže odvolávať už vtedy, keď pred plánovaným začiatkom zájazdu na to oprávnený orgán v členskom štáte zákazníka vydal pre cieľovú krajinu cestovné varovanie najvyššieho stupňa?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku:

Má sa článok 12 ods. 3 smernice (EÚ) 2015/2302 vykladať v tom zmysle, že o neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti nejde, keď cestujúci, ktorý si je vedomý cestovného varovania a neistoty ďalšieho vývoja pandemickej situácie, vyhlásil, že napriek tomu na zájazde trvá, a jeho realizácia by nebola pre organizátora zájazdu nemožná?

B. [*omissis*] [prerušenie konania]

O d ô v o d n e n i e:

1. Žalobca, lekár-špecialista so súkromnou praxou, a jeho manželka si 13. mája 2020 rezervovali balík cestovných služieb organizovaný žalovanou s cieľom Maledivy na obdobie od 26. decembra 2020 do 2. januára 2021 za celkovú cenu 8 620 eur.

Najneskôr od decembra 2020 rakúske ministerstvo zahraničných vecí vydalo pre Maledivy z dôvodu pandémie COVID-19 cestovné varovanie najvyššieho stupňa

6 („Vydáva sa varovanie pred všetkými turistickými a inými ako nevyhnutnými cestami vrátane dovolenkových a rodinných návštev do tejto krajiny“). V tomto čase bola hodnota sedemdnovej incidencie na Maledivách 34,7 a bola nižšia ako v Rakúsku, kde bola 220.

Na základe cestovného varovania žalovaná 3. decembra 2020 rezervovaný zájazd zrušila. Odôvodnenie bolo žalobcovi oznámené najneskôr 9. decembra 2020 a ním zaplatená záloha mu bola prevodom vrátená. Alternatívne ponuky zájazdu žalovanej nezodpovedali predstavám žalobcu a jeho manželky.

2. Návrhy a tvrdenia účastníkov konania

Žalobca uplatňuje nároky na náhradu škody z dôvodu ušlého pôžitku z dovolenky, a to jednak svoje vlastné a jednak nároky svojej manželky, ktoré mu táto postúpila, ako aj paušálnu náhradu výdavkov. Okrem toho žalobca žiada náhradu ušlého zárobku, pretože z dôvodu zájazdu v období od 23. decembra 2020 do 5. januára 2021 zatvoril svoju ordináciu. Po zrušení zájazdu už nebolo možné krátkodobo odvolať zatvorenie ordinácie. Cestovné varovanie ministerstva nie je neodvratiteľná a mimoriadna okolnosť, ktorá žalovanej zabráňovala plniť zmluvu o organizovaní zájazdu, tým skôr, že sedemdnová incidencia bola na Maledivách priaznivejšia, je tam aj dostatočná zdravotná starostlivosť a navyše žalobca aj jeho manželka uzavreli cestovné zdravotné poistenie.

Žalovaná namietala, že realizáciu zájazdu od nej nebolo možné spravodlivo očakávať. Musela by vziať do úvahy nedeľateľné následky v podobe zodpovednosti za škodu pre prípad, že by nerešpektovala cestovné varovanie vydané ministerstvom zahraničných vecí. Z dôvodu obmedzení vycestovania platných v Rakúsku od 26. decembra 2020 by žalobca nemohol ani len nastúpiť na zájazd. Z dôvodu zrušenia zájazdu mu nevznikol žiadny ušlý zárobok.

3. Doterajšie súdne konanie

Prvostupňový súd žalobný návrh zamietol. Žalovaná sa pri svojom odstúpení od zmluvy odvolávala na odôvodnené neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti. Už z tohto dôvodu nepatrí žiadna náhrada škody.

Odvolací súd nevyhovел opravnému prostriedku žalobcu. Aj keby sa cestovné varovanie považovalo iba za indíciu pre mimoriadne prekážky, žalovanej nemožno pričítať zavinenie vo vzťahu k neistote vývoja pandémie panujúcej v čase jej odstúpenia od zmluvy.

Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) musí rozhodnúť o opravnom prostriedku „Revision“ žalobcu. Žalovaná aj v konaní o opravnom prostriedku „Revision“ zastáva stanovisko, že z dôvodu neodvratiteľných a nepredvídateľných okolností v podobe cestovného varovania bola oprávnená odstúpiť od zmluvy o zájazde bez ďalšej povinnosti nahradiť škodu.

4. Právny základ

4.1. Právo Únie

Článok 12 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS (Ú. v. EÚ L 326, 2015, s. 1) (smernica o balíkoch cestovných služieb) vo výňatkoch znie:

„Organizátor môže ukončiť zmluvu o balíku cestovných služieb a v plnej miere refundovať cestujúcemu všetky platby za balík služieb, ale nenesie zodpovednosť za dodatočnú náhradu, ak:

a) počet účastníkov prihlásených na balík služieb je nižší ako minimálny počet účastníkov stanovený v zmluve a organizátor oznámi cestujúcemu ukončenie zmluvy v lehote stanovenej v zmluve, ...

alebo

b) neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti zabraňujú organizátorovi plniť zmluvu a cestujúcemu oznámi ukončenie zmluvy bez zbytočného odkladu pred začiatkom poskytovania balíka služieb. ...“

Podľa definície v článku 3 bode 12 smernice o balíkoch cestovných služieb sú „neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti“ „situácie, ktoré zmluvná strana, ktorá sa na takéto situácie odvoláva, nemôže ovplyvniť, a ktorých dôsledkom nemôže zabrániť, ani keby prijala všetky primerané opatrenia“.

4.2. Rakúske právo

Podľa § 10 ods. 3 druhého prípadu Pauschalreisegesetz (zákon o balíkoch cestovných služieb) môže organizátor zájazdu pred začatím poskytovania balíka cestovných služieb odstúpiť od zmluvy o balíku cestovných služieb výmenou za vrátenie všetkých vykonaných platieb za balík cestovných služieb, ale bez povinnosti dodatočnej náhrady škody, „ak neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti zabraňujú organizátorovi plniť zmluvu a jeho vyhlásenie o odstúpení od zmluvy dôjde cestujúcemu bezodkladne, najneskôr však pred začiatkom poskytovania balíka cestovných služieb“.

5. Prejudiciálne otázky

5.1. V konaní vo veci samej bolo celé tri týždne pred nástupom na rezervovaný zájazd zo strany ministerstva zahraničných vecí štátu, v ktorom má žalobca bydlisko, z dôvodu pandémie COVID 19 vydané zverejnené cestovné varovanie najvyššieho stupňa, ktoré bolo spojené s odporúčaním obyvateľstvu, aby sa zdržalo turistických ciest do rezervovaného cieľa.

Tak priebeh pandémie COVID 19, ako aj vydanie cestovného varovania nepodliehali kontrole žalovaného organizátora zájazdu. Zjavne nemal žiadnu možnosť vlastnými vhodnými preventívnymi opatreniami vyhnúť sa všeobecne následkom pandémie alebo osobitne cestovnému varovaniu.

5.2. Je však sporné, či cestovné varovanie vydané ministerstvom z dôvodu pandemickej situácie už samo osebe tvorí okolnosť, ktorá žalovanú ako organizátorku zájazdu oprávňuje odstúpiť od zmluvy, pretože je v ňom vyjadrené vysoké riziko pre bezpečnú realizáciu zájazdu a muselo sa počítať aj s možnými opatreniami na mieste zájazdu, ktoré by mohli zabrániť pobytu alebo návratu cestujúcich, alebo či, z čoho vychádza žalobca, od organizátora možno žiadať, aby situáciu vyhodnotil sám nezávisle od verejného varovania a zvažil riziko pri zohľadnení všetkých okolností jednotlivého prípadu.

V prospech relevantnosti verejného cestovného varovania by sa dalo argumentovať tým, že ho vydal nezávislý kvalifikovaný orgán a že je jednoznačné, takže je splnená potreba príslušnej verejnosti, čo sa týka jasnosti a právnej istoty. K tomu sa pridáva skutočnosť, že štátny orgán, najmä ministerstvo zahraničných vecí, spravidla aj má k dispozícii spoľahlivejšie možnosti monitorovať rizikovú situáciu ako tie, ktoré má k dispozícii podnik.

Naproti tomu v prospech výkladu žalobcu by svedčila skutočnosť, že úradné cestovné varovanie by vzhľadom na neustále sa meniaci priebeh pandémie a neustále sa meniacu mieru postihnutia jednotlivých regiónov sveta už nemuselo byť úplne aktuálne a nemuselo by odrážať skutočnú rizikovú situáciu v čase zájazdu. Judikatúra sa doteraz iba súhlasne vyjadrila k dôvodu odstúpenia od zmluvy zo strany cestujúceho (8 Ob 99/99p), k odstúpeniu organizátora od zmluvy však ešte stanovisko nezaujala.

5.3. Druhá prejudiciálna otázka je zameraná na to, či by sa organizátor zájazdu ani v prípade vydaného cestovného varovania najvyššieho stupňa nemohol odvolávať na to, že mu „*neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti zabraňujú plniť zmluvu*“, ak by realizácia zájazdu bola v zásade možná vzhľadom na dostupnosť rezervovaných dopravných a ubytovacích kapacít a zákazník, ktorý si je vedomý cestovného varovania, vyhlásil, že chce na seba vziať riziko indikované týmto varovaním, alebo či organizátorovi zájazdu aj v tomto prípade patrí právo na odstúpenie od zmluvy bez ďalších povinností na náhradu škody.

6. [omissis] [výklady o povinnosti podať návrh na začatie prejudiciálneho konania]

[omissis] [prerušenie konania]

[omissis] Viedeň, 29. júna 2022 [omissis]